



NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Białymstoku

LBI.410.8.03.2023

Pani
Aneta Zubrycka
4 HOME & KITCHEN Aneta Zubrycka
ul. Kawalerska 4C, 15-324 Białystok

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/23/073 – Wsparcie rozwoju turystyki ze środków Programu
Przedsiębiorcza Polska Wschodnia - Turystyka

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	4 HOME & KITCHEN Aneta Zubrycka, ul. Kawaleryjska 4C, 15-324 Białystok ¹
Kierownik jednostki kontrolowanej	Aneta Zubrycka, Właściciel od 13 października 2014 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	Realizacja umowy pożyczki na wsparcie rozwoju turystyki Polski Wschodniej.
Okres objęty kontrolą	Lata 2016–2023 (I kwartał), z możliwością wykorzystania danych i dokumentów z okresu wcześniejszego i późniejszego w zakresie związanym z przedmiotem kontroli.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 3 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o <i>Najwyższej Izbie Kontroli</i> ²
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Białymstoku
Kontroler	Martyna Hościłowicz, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LBI/97/2023 z 23 maja 2023 r. (akta kontroli str. 1-2)

¹ Dalej: Przedsiębiorca, Beneficjent lub Pożyczkobiorca.

² Dz. U. z 2022 r. poz. 623. Ustawa zwana dalej: *ustawą o NIK*.

II. Ocena ogólna kontrolowanej działalności³

OCENA OGÓLNA

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia realizację przez Pożyczkobiorcę umów pożyczek ze środków *Programu Przedsiębiorcza Polska Wschodnia – Turystyka*.

Otrzymane przez Przedsiębiorcę środki finansowe z uzyskanej pożyczki preferencyjnej zostały wydatkowane zgodnie z celem, na który zostały zaciągnięte tj. zakup nieruchomości i jej przygotowanie do wykorzystania na cele turystyczne. Poniesione wydatki zostały właściwie udokumentowane i rozliczone zgodnie z terminami określonymi w umowach.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

OBSZAR

1. Realizacja umowy pożyczki na wsparcie rozwoju turystyki Polski Wschodniej

Opis stanu faktycznego

1.1. Przedsiębiorca prowadzi na terenie województwa podlaskiego jednoosobową działalność gospodarczą od 13 października 2014 r., głównie w zakresie pozostałej sprzedaży detalicznej prowadzonej w niewyspecjalizowanych sklepach⁴. W latach 2016-2023 (I kwartał) zrealizował dwa projekty inwestycyjne w ramach *Strategii Inwestycyjnej Przedsiębiorcza Polska Wschodnia – Turystyka*⁵.

Przedsiębiorca zawarł – z Polską Fundacją Przedsiębiorczości z siedzibą w Szczecinie⁶ w dniu 30 listopada 2021 r. – dwie umowy pożyczki preferencyjnej na łączną kwotę 500 tys. zł, co było zgodne z *Regulaminem udzielania pożyczek*⁷. Pożyczki te zostały przeznaczone na:

- poszerzenie oferty Przedsiębiorcy – umowa nr 713/322/015/2021 na kwotę 460 tys. zł, co stanowiło 85,2% wartości⁸ całego projektu;
- podniesienie jakości usług oraz poszerzenie oferty – umowa pożyczki nr 711/322/002/2021 na kwotę 40 tys. zł, co stanowiło 100% wartości całego projektu.

Poziom zaangażowania finansowego i rzeczowego na koniec I kwartału 2023 roku wyniósł 100% wartości inwestycji. (akta kontroli str. 2-7, 42-64, 95-118)

1.2. Celem projektu inwestycyjnego było zwiększenie dostępności miejsc noclegowych oraz rozwój i poszerzenie obecnej oferty dla turystów, poprzez zakupienie nieruchomości z dostępem do jeziora (działka wraz z budynkiem) na terenie województwa podlaskiego (w okolicy trasy Green Velo i Wigierskiego Parku Krajobrazowego) oraz przystosowanie jej do użytkowania, obejmujące: wymianę części frontowej ogrodzenia, uporządkowanie nieużytków zielonych na terenie działki i zakupienie niezbędnego wyposażenia budynku. Realizacja przedsięwzięcia miała korzystnie wpłynąć na podniesienie jakości usług turystycznych poprzez udostępnienie turystom wyposażonego obiektu, z którego będą mogli skorzystać indywidualnie. Projekt zakładał wpływ na rozwój i poszerzenie obecnej oferty dla turystów w regionie (możliwość skorzystania z terenów wędkarskich i rekreacyjnych). Inwestycja miała na celu rozwój obiektu gastronomicznego i infrastruktury sportowo-rekreacyjnej oraz miejsca przeznaczonego turystom, jako bazy noclegowej pod namioty bądź przyczepy kempingowe. Na terenie nieruchomości planowano również organizację spotkań oraz eventów kulinarnych, z zamiarem promowania produktów regionalnych oraz własnych.

(akta kontroli str. 86-94, 123-132, 156-166, 200-210)

1.3. Pożyczkobiorca złożył – 11 października 2021 r. do PFP – dwa wnioski (wraz z wymaganymi załącznikami) o udzielenie pożyczki na maksymalny okres spłaty, tj. 84 miesiące, z sześciomiesięcznym okresem karencji w spłacie kapitału pożyczki⁹. Złożone wnioski były zgodne ze wzorem zamieszczonym na stronie internetowej Pożyczkodawcy¹⁰.

³ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁴ Przeważający kod według Polskiej Klasyfikacji Działalności: 47.19.Z, jako działalność wykonywaną wykazano m.in. pozostałą usługową działalność gastronomiczną (56.29.Z), restauracje i inne stałe placówki gastronomiczne (56.10.A), pola kempingowe i pola namiotowe (55.30.Z) obiekty noclegowe turystyczne i miejsca krótkotrwałego zakwaterowania (55.20.Z).

⁵ Strategia Inwestycyjna Przedsiębiorcza Polska Wschodnia – Turystyka, dalej: Strategia Inwestycyjna.

⁶ Dalej: PFP, Pożyczkodawca.

⁷ Tj. z § 3 pkt 12 *Regulaminu udzielania pożyczek w Ramach Instrumentu Finansowego „Pożyczka na Rozwój Turystyki”* Polskiej Fundacji Przedsiębiorczości.

⁸ Całkowita wartość przedsięwzięcia wynosiła 540 tys. zł, w tym wkład własny 80 tys. zł.

⁹ Maksymalna karencja w spłacie kapitału pożyczki wynosiła 12 miesięcy od podpisania umowy, wg § 3 pkt 4 *Regulaminu udzielania pożyczek*.

¹⁰ <https://www.pfp.com.pl/zakonczone-pozyczki?province=10&type=1>

Przedsiębiorca, we wniosku o pożyczkę złożył deklarację utrzymania pięciu etatów i utworzenia dwóch nowych miejsc pracy, w związku z czym – zgodnie z § 8 pkt 1 ppkt i umowy pożyczki – został zobowiązany do złożenia stosownych oświadczeń w tym zakresie, na etapie ubiegania się o wsparcie oraz po 24 miesiącach od zakończenia realizacji inwestycji.

(akta kontroli str. 86-94, 123-132, 147-151, 199, 211-214)

W trakcie rozpatrywania wniosków, PFP wezwała Przedsiębiorcę do ich uzupełnienia o dodatkowe dokumenty i informacje o sytuacji prawnej i ekonomiczno-finansowej. Ostatecznie oba wnioski zostały uzupełnione 22 listopada 2021 r. Obie umowy pożyczki zostały zawarte osiem dni po uzupełnieniu wniosków. Zawarto w nich zobowiązanie do spłaty kapitału w 79 ratach, w okresie od 20 maja 2022 r. do 20 listopada 2028 r. Kwoty pożyczek były zgodne z wnioskami, a jednorazowy transfer środków dla obu pożyczek uruchomiony został 2 grudnia 2021 r. na wskazane przez Przedsiębiorcę konta bankowe. Jako prawne zabezpieczenie spłaty zobowiązania, ustanowiono: weksel własny in blanco z wystawienia Pożyczkobiorcy wraz z deklaracją wekslową, poręczenie wekslowe współmałżonka i hipotekę (umowną łączną na nieruchomości gruntowej niezabudowanej i na nieruchomości gruntowej zabudowanej, do kwoty 690 tys. zł zabezpieczenia kapitału pożyczki).

(akta kontroli str. 54, 108, 133-138, 167-170, 215-218)

W okresie objętym kontrolą, zaciągnięte zobowiązania były spłacane terminowo, zgodnie z ustalonym harmonogramem (zawartym w załączniku nr 1 do umowy pożyczki), z wyjątkiem dwóch opóźnień (jedno- i dwudniowego). Do 13 czerwca 2023 r. wartość spłaconego kapitału wynosiła: 6.604 zł (umowa nr 711/322/002/2021) i 75.748 zł (umowa nr 713/322/015/2021)¹¹.

(akta kontroli str. 54, 108, 133-138)

1.3. W ramach dwóch projektów wydatki zostały zaplanowane na zakup nieruchomości wraz z budynkiem, uporządkowanie i zagospodarowanie terenów zielonych na tej nieruchomości oraz zakup wyposażenia (meble kuchenne i sprzęt AGD). Całkowita wartość obu projektów wynosiła 580 tys. zł, z czego kwota pożyczki 500 tys. zł (tj. 86,2% wartości całego przedsięwzięcia), a pozostałe 80 tys. zł stanowił wkład własny Przedsiębiorcy.

(akta kontroli str. 86-94, 123-132, 156-166, 200-214)

1.5. Przedsiębiorca, zgodnie z § 10 pkt 5 umów pożyczek (z 30 listopada 2021 r.), zobowiązał się do rozliczenia wydatkowanych środków w terminie 90 dni od dnia całkowitej wypłaty kwoty pożyczki. Aneksami z 2 marca 2022 r. do tych umów¹², strony dokonały zmniejszenia kwot udokumentowania pożyczki ze 110% do 100% jej wartości oraz wydłużenia terminu wydatkowania środków do 180 dni, co było to zgodne z § 3 pkt 6 *Regulaminu udzielania pożyczek*.

Przedsiębiorca rozpoczął realizację inwestycji przed dniem podpisania umowy o pożyczkę, tj. 25 sierpnia 2021 r., podpisując umowę przedwstępną kupna-sprzedaży działki oraz przekazując sprzedającemu (1 września 2021 r.) zaliczkę w wysokości 80 tys. zł, która stanowiła wkład własny na poczet realizacji przedsięwzięcia (uwzględniony we wniosku o pożyczkę). Pożyczkodawca w dniu 2 grudnia 2021 r. przekazał środki finansowe z obu pożyczek na wskazane przez Przedsiębiorcę rachunki bankowe, tj. 400 tys. zł na konto sprzedającego nieruchomość, a pozostałe 60 tys. zł i całość środków z drugiej umowy (40 tys. zł) na konto Pożyczkobiorcy.

Zgodnie z ustalonymi warunkami w umowie, Przedsiębiorca dokonał rozliczenia zrealizowanego przedsięwzięcia (inwestycji o łącznej wartości 580 tys. zł) z zachowaniem umownego terminu, tj. 2 marca i 27 maja 2022 r. W rozliczeniu wykazał sfinansowanie środkami pożyczki wydatków poniesionych po dacie zawarcia umów pożyczek.

(akta kontroli str. 8-35, 42-64, 95-118)

¹¹ Co stanowi 16,5% całej wartości zadłużenia.

¹² Aneks nr 713/322/015/2021/A/1 do umowy pożyczki nr 713/322/015/2021 z dnia 30.11.2021 r. oraz aneks nr 711/322/002/2021/A/1 do umowy pożyczki nr 711/322/002/2021 z dnia 30.11.2021 r.

1.6. Przedsiębiorca na realizację inwestycji, w pełni wykorzystał środki pożyczek preferencyjnych udzielonych przez PFP, zgodnie z zakresem finansowania określonym w umowach tych pożyczek.

Przeprowadzone – w ramach kontroli NIK (7 lipca 2023 r.) – oględziny potwierdziły, że zakupiono nieruchomość z dostępem do jeziora oraz budynkiem baru, który został wyposażony w nowoczesną kuchnię i sprzęt AGD. Odnowiono frontową część ogrodzenia. Tereny zielone wokół budynku zostały uporządkowane i utwardzone tj. wykarczowano nieużytki, ułożono betonowe stopnie ułatwiające zejście na pomost, brzeg jeziora oczyszczono z trzciny i zarośli oraz wymieniono wierzchnią warstwę gruntu. (akta kontroli str. 37-41)

1.7. Przedsięwzięcie nie obejmowało robót budowlanych wymagających uzyskania decyzji o pozwoleniu na budowę lub dokonania zgłoszenia zamiaru wykonania robót budowlanych. Naprawa części frontowej ogrodzenia polegała na uzupełnieniu konstrukcji płotu o brakujące cegły i wymianie drewnianych przęseł. Wykonane prace obejmowały także mulczowanie i wyrównanie terenów zielonych działki. (akta kontroli str. 42-94)

1.8. Zgodnie z § 10 pkt 5 umowy pożyczki, Beneficjent rozliczył otrzymane środki finansowe, składając 2 marca i 27 maja 2022 r. do PFP informację o wydatkowaniu kwoty pożyczki wraz z zestawieniem faktur, oryginały faktur¹³ oraz wyciągi bankowe potwierdzające wykonanie płatności.

Na formularzu *Informacji o wydatkowaniu kwoty pożyczki*¹⁴, Przedsiębiorca oświadczył, że:

- kwota pożyczki została wykorzystana zgodnie z jej przeznaczeniem, tj. zgodnie z celem inwestycji określonej w umowie pożyczki,
- finansowanie przyznane w ramach realizacji Strategii nie nakłada się z finansowaniem z Europejskich Funduszy Strukturalnych i Inwestycyjnych, innych funduszy, programów UE, a także innych źródeł pomocy krajowej i zagranicznej,
- przedstawione dokumenty nie zostaną przedłożone do rozliczenia jakiegokolwiek wydatku w ramach EFS, a realizowana inwestycja nie została dofinansowana z innych środków publicznych,
- „w przedstawionych dokumentach stosowane były zasady płatności wynikające z art. 19 ustawy z dnia 6 marca 2018 r. Prawo przedsiębiorców”¹⁵,
- w zakresie przedstawionych faktur VAT dokonał pozytywnej weryfikacji kontrahentów.

Analiza ww. dokumentów wykazała, że dokumentacja – ujęta w załącznikach do złożonych *Informacji o wydatkowaniu kwoty pożyczki* – zawierała prawidłowe dane dotyczące poniesionych wydatków w zakresie: opisu wydatku, typu dokumentu, numeru dokumentu, daty wystawienia dokumentu, kwoty dokumentu brutto, kwalifikowanej kwoty wydatku, NIP lub PESEL, sposobu identyfikacji oraz formy zapłaty. Dokumenty księgowe zawierały informację o „wydatku poniesionym ze środków Ministra Finansów Funduszy i Polityki Regionalnej w ramach Umowy Pożyczki zawartej z Pośrednikiem Finansowym – Polską Fundacją Przedsiębiorczości”, wymaganą § 10 pkt 5 ppkt c umowy pożyczki.

(akta kontroli str. 65-85, 119-122)

Nieruchomość nie została ujęta w środkach trwałych firmy, ponieważ nie została przekazana do użytkowania z uwagi na trwający remont, jak wyjaśniła Przedsiębiorca „korzystanie z obiektu okazało się niemożliwe, gdyż instalacja elektryczna wymagała wymiany na nową. (...) Inwestycja nie została jeszcze zakończona.” (akta kontroli str. 140, 143)

1.9. PFP nie wzywała Przedsiębiorcy do złożenia sprawozdań ani informacji o sytuacji finansowej firmy. Dokumentacja dotycząca bieżącej kondycji firmy oraz nowo utworzonych lub utrzymanych miejscach pracy została złożona na etapie składania wniosków o wsparcie finansowe. Zgodnie z § 8 pkt 1 ppkt i umowy pożyczki, oświadczenie o nowo utworzonych lub utrzymanych miejscach pracy również powinno zostać złożone po 24 miesiącach od zakończenia rzeczowej realizacji projektów, które upływają 2 marca 2024 r. oraz 27 maja 2024 r. (akta kontroli str. 86-87, 93-94, 123-124, 131-132)

¹³ Po dokonaniu weryfikacji i wykonaniu kopii zostały zwrócone Przedsiębiorcy.

¹⁴ Formularz PFP do realizowanych pożyczek w ramach Instrumentu Finansowego „Pożyczka na Rozwój Turystyki”.

¹⁵ Dz. U. z 2023 r. poz. 221 ze zm.

1.10. Pożyczkobiorca, do dnia zakończenia czynności kontrolnych, nie składał do pośrednika finansowego wniosku o udzielenie wakacji kredytowych. Skorzystał natomiast z możliwości wydłużenia wydatkowania środków pożyczki o kolejne 90 dni (do 180 dni), z uwagi na przestój firmy wykonawczej (mającej zrealizować usługę uporządkowania i zagospodarowania terenu oraz naprawy ogrodzenia), spowodowany pandemią Covid-19 oraz stanem wyjątkowym wprowadzonym w części województwa podlaskiego, w związku z trudną sytuacją przy granicy z Białorusią. (akta kontroli str. 139-140, 171-178, 219-222)

1.11. Przedsiębiorca prowadził uproszczoną księgowość – księgę przychodów i rozchodów, w sposób przejrzysty, umożliwiający identyfikację wszystkich czterech zdarzeń gospodarczych związanych z wydatkowaniem środków pożyczki, stosownie do zapisów § 8 pkt 1 ppkt e umowy pożyczki. (akta kontroli str. 139-140, 147)

1.12. Przedsiębiorca w złożonych wnioskach zadeklarował zakup działki nad jeziorem z budynkiem baru oraz przystosowanie jej do użytkowania. Projekt ten miał poszerzyć ofertę firmy o dodatkowe usługi, tj. organizację eventów, spotkań kulinarnych, promowanie zdrowego odżywiania turystom odwiedzającym okoliczne hotele i pensjonaty. Dodatkowo miała być możliwość korzystania z nieruchomości przez turystów z namiotami, przyczepami bądź miłośników wędkarstwa. Wniosek zawierał również informację o utrzymaniu aktualnego poziomu zatrudnienia (pięciu miejsc pracy) i utworzeniu dwóch nowych miejsc pracy w związku z realizacją inwestycji.

Według stanu na dzień 7 lipca 2023 r. (ogłędzin w ramach kontroli NIK) nabyta nieruchomość (z dostępem do jeziora, w pobliżu Wigierskiego Parku Krajobrazowego i trasy rowerowej Green Velo) została uporządkowana i zagospodarowana, co pozwoliło na wybudowanie nowego pomostu i przygotowanie brzegu pod kąpielisko. Budynek został wyposażony w nowoczesną kuchnię i sprzęt AGD. Jednak jak wyjaśnił Przedsiębiorca, z uwagi na konieczność wykonania dodatkowych prac remontowo-budowlanych w budynku, które nie zostały przewidziane na etapie składania wniosku, do dnia zakończenia kontroli przedsięwzięcie w zamierzonym kształcie nie zostało uruchomione. W związku z tym, Przedsiębiorca utrzymał dotychczasowe miejsca pracy, ale nie utworzył zadeklarowanych dwóch nowych miejsc pracy. (akta kontroli str. 37-41, 86-94, 123-132, 139-141)

1.13. Stosownie do postanowień § 7 pkt 3 umowy pożyczki, przedłożona przez Przedsiębiorcę dokumentacja rozliczeniowa otrzymanych pożyczek została objęta – przez pośrednika finansowego, który udzielił mu pożyczek (PFP) – kontrolami „zza biurka”¹⁶. Ich zakres obejmował weryfikację:

- oryginałów faktur i dokumentów o równoważnej wartości;
- celu, na jaki zostały wydatkowane środki z pożyczki;
- dokumentacji potwierdzającej wykluczenie nakładania się finansowania przyznanego z Europejskiego Funduszu Strukturalnych i Inwestycyjnych, z innych funduszy, programów, środków i instrumentów Unii Europejskiej, a także innych źródeł pomocy krajowej i zagranicznej;
- pozostałych warunków określonych w umowie pożyczki.

Kontrolujący nie stwierdzili uchybień i niezgodności w realizacji tych umów, w efekcie czego nie wydano zaleceń pokontrolnych. (akta kontroli str. 182-198, 226-233)

IV. Uwagi i wnioski

Uwagi i wnioski

W związku z niestwierdzeniem nieprawidłowości, Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag i wniosków pokontrolnych.

¹⁶ Fundusz przeprowadził kontrole dotyczące wydatkowania środków: 2 marca 2023 r. do umowy nr 711/322/002/2021 oraz 27 maja 2022 r. do umowy nr 713/322/015/2021.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

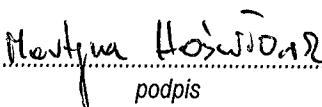
Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

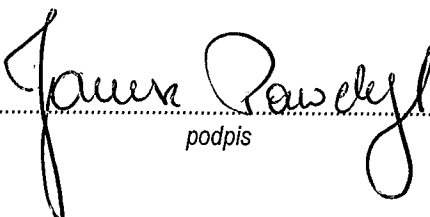
Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK, kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Białymstoku. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Białystok, dnia 16 sierpnia 2023 r.

Kontroler
Martyna Hościłowicz
specjalista kontroli państwowej


.....
podpis

p. o. DYREKTORA DELEGATURY
Najwyższej Izby Kontroli w Białymstoku
Janusz Pawelczyk


.....
podpis